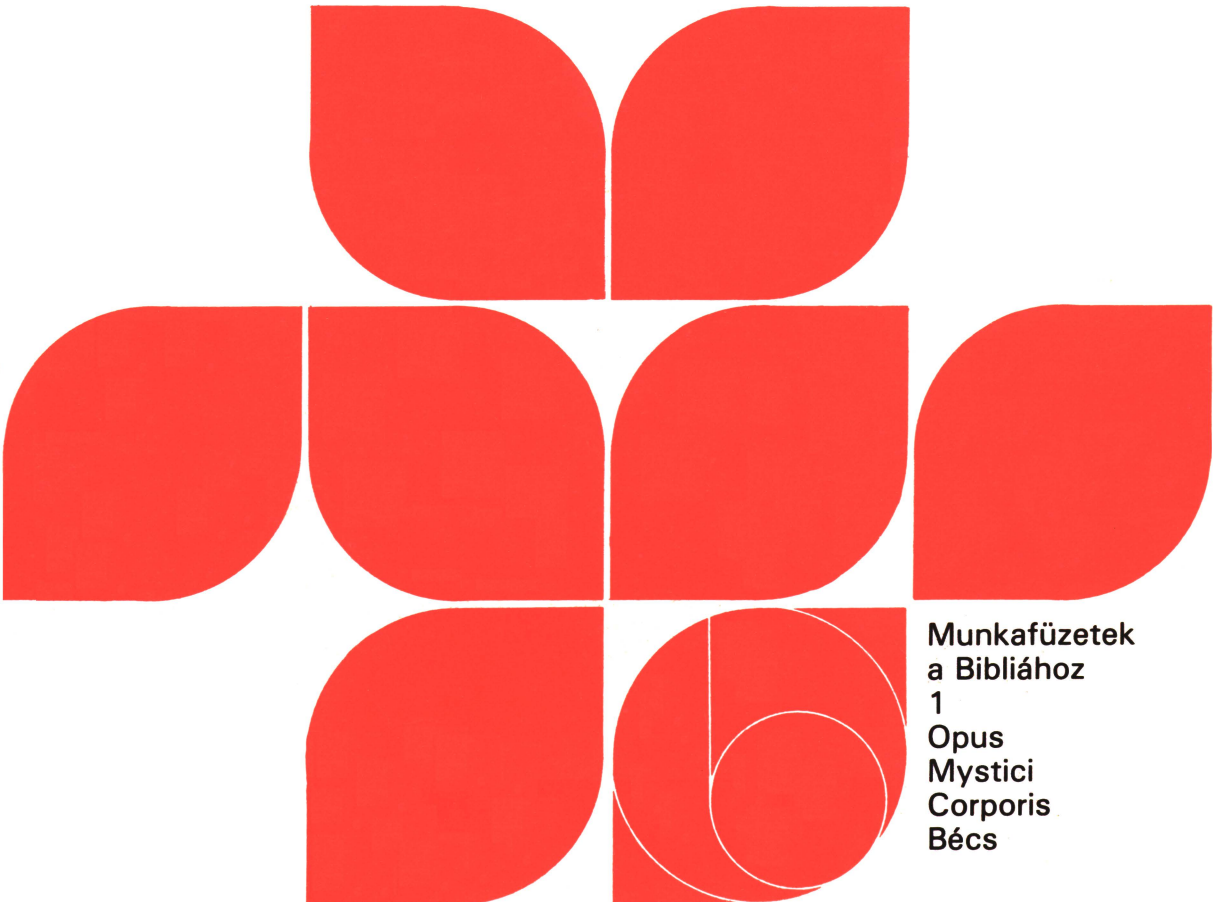

Jézus programja

W. Egger
munkafüzete a
Lukács-
evangéliumhoz

Munkafüzetek
a Bibliához
1
Opus
Mystici
Corporis
Bécs

Wilhelm Egger

Jézus programja

Munkafüzet a Lukács-evangéliumhoz

Munkafüzetek
a Bibliához
1

BÉCS, 1979

Tartalom

<i>Ötletek a Biblia olvasásához</i>		3
<i>A bibliai megbeszélés szabályai</i>		5
<i>Bevezető a Lukács-evangéliumba</i>		
Keletkezése		7
Teológiai kijelentései		8
<i>Szövegek Lukács-evangéliumból (szöveg, magyarázat és útmutatások)</i>		
Lk 4, 1-21	Jézus működésének programja (C év 3. vasárnap)	10
Lk 6, 17-26	A Jézus ígérte boldogságok (C év 6. vasárnap)	12
Lk 7, 36-50	„Mondanék neked valamit...” (C év 11. vasárnap)	15
Lk 8, 4-15	Mit szoktunk meghallani?	18
Lk 10, 25-37	Hogyan leszek jó felebarát? (C év 15. vasárnap)	21
Lk 11, 1-13	Tanulj meg imádkozni! (C év 17. vasárnap)	23
Lk 15, 11-32	Van esélyünk újrakezdésre (C év 24. vasárnap)	26
Lk 19, 1-10	Tudtad-e, hogy az is megváltóztathat téged, ha valaki rád néz? (C év 31. vasárnap)	29
Lk 24, 13-35	Rejtett jelenlét (Húsvéthétfő)	31
Lk 2, 1-20	A karácsonyi örömhír (Karácsony)	34

Az eredeti mű címe és kiadója:

Das Programm Jesu

Ein Arbeitsheft zum Lukasevangelium

Copyright 1976 by Verlag Österreichisches Katholisches Bibelwerk

Klosterneuburg

Fordította: *Dr. Cselényi István*

Egyházi jóváhagyással

Fedőlapterv: *Persché*

Copyright 1979 by OPUS MYSTICI CORPORIS Verlag

(in Verbindung mit dem Österreichischen Pastoralinstitut)

A-1090 WIEN, Boltzmanngasse 14. — Verlags-Nr.: 330

Herstellung des Satzes im Eigenbetrieb des Verlages OMC

Druck: Novographic, 1238 Wien.

Ötletek a Biblia olvasásához

Vedd és olvasd!

A Biblia:

Isten emberszeretetének dokumentuma

Istennek az emberekhez írt levele

Örömmüzenet

Isten szava emberi szóban

Aki megismeri a Bibliát, Krisztust ismeri meg

Szakíts alkalmas időt a Szentírás olvasására!

Napi és heti tervedben szentelj időt erre, pl. naponta 5 percet; ebéd előtt vagy után; hetente egyszer a családdal együtt; készítsd elő a vasárnapi olvasmányt; kövesd az egyházi év állomásait: ádvent, nagybőjt stb.

A könnyebbel kezd!

Ha meg akarod ismerni a Szentírást, ne előlről kezd olvasását, hanem az egyszerűbb és könnyen érthető szövegekkel, pl. Ter 12-25; Kiv; 1Kir; Mk 1-3; Mt 8-9; Lk 5-11; ApCsel; 1Tessz; Fil. Olvass szemelvényes Bibliát (főleg az Ószövetségből), olvasd a vasárnapi olvasmányokat.

Azt olvasd, ami különösen érdekel!

Számos bibliakiadás mellékel rövid tárgymutatót is. Ezek alapján keresd meg a téged érdeklő témához fűződő helyeket s együtt olvasd őket.

A nehezebb helyeken végy igénybe segédeszközt!

Nehezebb szövegeknél sokszor már az is segít, ha újraolvasod vagy tovább elmélkedsz az értelmén. Van úgy, hogy csak akkor tudsz előbbre lépni, ha bibliai lexi-kont veszel elő (pl. a stuttgartit) vagy rövid magyarázattal ellátott szentírást; esetleg utána nézel, milyen magyarázattal szolgál a népszerűsítő egyházi sajtó. Szakember (pap), biblia-olvasó kör, biblikus továbbképzés még több segítséget jelenthet.

Hagyd, hogy szólítson meg Isten szava!

Csak akkor találkozunk Isten szavával, ha él bennünk a meggyőződés: Isten szól hozzánk. Tehát tiszteletteljes magatartással olvasd: „Szólj, Uram, szolgád hall!” (1Sám 3,9) és engedelmes készenlétel: „Menj és hasonlóképpen tégy!” (Lk 10,37). A biblia-olvasáshoz nemcsak az olvasás, hanem a továbbgondolkodás, elmélkedés és a hallottak követése is hozzátartozik.

Olvass előre meghatározott szempontok szerint!

Pl.: Mit mond Jézus a gazdagságról? Milyen kijelentéseket tesz önmagáról (az evangéliumokban)? Hogyan viselkedik az emberekkel szemben? Milyen problémáik voltak az őskeresztény közösségeknek (1Tessz; 1 és 2Kor; Fil)? Mit követel Jézus a tanítványaitól (Mk 8,27-10,52)?

Szövegcsoportokat olvass!

Mélyebben megérthetjük a Bibliát, ha több hasonló jellegű történetet olvasunk egymás után, mint pl. példabeszédeket (Mt 13; Mk 4), csodabeszámolókat (Mt 8-9; Mk 1) vagy a Jézus szenvedéséről és feltámadásáról szóló történeteket (Mk 14-16).

A bibliai eseményt vedd össze hasonló mai esettel!

Hasonló esetek ma?...Van egyáltalán hasonló tapasztalatom a magam életéből? Hogyan alkalmazom ezt a szöveget életemre? Hogy viszonyulok ehhez az idézethez? Jézusnak e szava mit is akar nekem mondani? Milyen utat jelöl ki számomra a Biblia, problémáim megoldásában? Milyen következtetéseket kellene ebből a szövegből levonnom? A családban, a közösségen belül hogyan tudnánk Jézus e kijelentésének szellemében élni?

Keress szentírási szót egy-egy napi eseményhez!

(Életünk átgondolása J. Bours nyomán.)

Kérdezd magadat: a nap melyik eseménye — találkozás, beszélgetés, kudarc, öröm... különösen fontos számomra? Mi következett be számomra ezzel az eseménnyel és hogyan viszonyulok ahhoz? Jézus melyik szava jut eszembe ez esemény kapcsán? Mit is akar az nekem mondani?

A bibliai megbeszélés szabályai

Hangsúlyoznunk kell: a bibliai megbeszélésen hívő keresztények gyűlnek össze, hogy eleven kapcsolatba jussanak Isten szavával és aszerint alakítsák életüket.

Az alábbiakban felvázoljuk az előkészület egyes lépéseit s a bibliai megbeszélések menetét.

Előkészület

A csoport már néhány nappal a megbeszélés előtt rögzítse, a Szentírás melyik részletről szeretnének beszélgetni.

A kiszemelt szöveget lehetőleg többször olvassák el, figyelmesen. Tegyenek jelzéseket a lapszélre: kérdőjelet, ha a hely különösnek vagy kérdésesnek, felkiáltójelet, ha fontosnak tűnik. A beszélgetés gyümölcsözőbb lesz, ha jól ismerik a szöveget.

Kíváncsi, hogy valamelyik résztvevő beható olvasással készüljön föl a szövegre, jelen vagy más bibliai munkafüzet vagy szakkommentár segítségével.

A megbeszélés lefolyása

tetszés szerint ez is lehet:

Imádság
Bevezető szöveg felolvasása
A kiszemelt szentírási részlet felolvasása
Csöndes elmélkedés
Beszélgetés
Összefoglaló imádság

A bevezető szöveg célja, hogy kapcsolatot létesítsen a mindennapi élettel. A személyes továbbgondolkodásra szánt anyagot leghelyesebb csöndes elmélkedés formájában áttekinteni.

A beszélgetés kezdete

A beszélgetés úgy kezdődhet, hogy a résztvevők sorban elmondják a szöveggel kapcsolatos megfigyeléseiket.

A társalgás megkezdésének másik módja: sorban előadják a szövegre vonatkozó kérdéseiket, s azután közösen keresnek választ e kérdésekre.

Segítenek a gyakorlati módszerekkel foglalkozó könyvek társalgási ösztönzései is.

A beszélgetés vezetése

A résztvevők azzal tesznek jó szolgálatot, ha őszintén megmondják, hogy miként látnak egy-egy problémát saját tapasztalatuk alapján. Próbálják meg mindig röviden meg is indokolni véleményüket. Ugyanakkor jól figyeljenek rá, mit szólnak hozzá a többiek.

A hozzászólások sokat segíthetnek abban, hogy a mindennapi életet Isten szavának fényében lássuk és alakítsuk.

A vezetőnek nem kell mindenre válaszolnia. Az ő feladata az, hogy segítsen: maradjon a társalgás mindig a szövegnél és a résztvevők konkrét problémájánál. (Pl. megkérdezi: hogyan látjuk a *mi* életünket? vagy: mit tehetünk *mi*? illetve: mit *kell* tennünk?) Ezt a célt szolgálja jelen füzetünk is. A vezetőnek ügyelnie kell arra is, hogy jusson szóhoz mindenki.

Gyümölcsözőek a körkérdések is: tehát ha a résztvevők sorban elmondják, egy-egy szentírási hely miért tűnik számukra lényegesnek.

Mi a teendő, ha egy-egy fontos kérdés megválaszolatlan marad? A tapasztalat azt mutatja, egy-egy csoport sokkal többet tud, mint hinné. Ha tagjai mind elmondják, személyesen hogy látják a problémát, gyakran már ki is alakul egy részfelelet. Szakkérdésekben e füzet magyarázatai és a Stuttgarti Kis Lexikon is segíthet. Ha több megoldatlan kérdés gyűlik össze, már érdemes szakembert meghívni.

A megbeszélések végén össze kell foglalni, hogy milyen ösztönzések adódnak a keresztény életalakítás szempontjából; a főbb gondolatokat érdemes címszavakban fel is jegyezni.

Megjegyzés. Az eredeti mű az egyes fejezetek végén az "Ének" és "Imádság" címszavak alatt utal a német nyelvterületen közsímert, és minden templomban megtalálható, hivatalos "Gotteslob" c. ima- és énekeskönyvre. Mi csak az ajánlható énekekre szorítkoztunk, hivatkozással a Szent vagy Uram (SzVU), Hozsanna (Ho) és Daloljunk az Úrnak! (DU) c. énekeskönyvekre. (A kiadó.)

Bevezető

a Lukács-evangéliumhoz

A Lukács-(= Lk)-evangélium *keletkezése*

Lukács evangélista műve elején felvilágosítást ad műve keletkezéséről és céljáról.

Mivel már sokan megkísérelték, hogy a körünkben lejátszódott eseményeket leírják, úgy, ahogy ránk maradt azoktól, akik kezdettől szemtanúi és szolgálói voltak az isteni szónak, jónak láttam én is, hogy elejétől kezdve mindennek szorgalmasan utána járjak és sorban mindent leírjak neked, tiszteletreméltó Teofil, hogy meggyőződjél róla, mennyire megbízhatók azok a tanok, melyekre téged tanítottak (Lk 1, 1-4).

Az „evangélium” szót, amely eredetileg „örömhírt” jelentett, azoknak a könyveknek megjelölésére használták, amelyekben ezt a Jézus Krisztustól származó örömhírt feljegyezték.

Az evangéliumok annak a szóbeli prédikációnak a feljegyzései, amellyel a hit első tanúságtevői Jézus Krisztust hirdették.

Lukács úgy tekinti az evangélium megalkotását, mint a szemtanúk – az ige első szolgálói – tevékenységének folytatását. Jézus működésének, művének szemtanúi a jézusi szavakat és a Jézusról szóló beszámolókat továbbadták hallgatóiknak, ezek pedig ismét másoknak. A szemtanúk a húsvéti esemény fényében ugyanakkor teljesebben megértették, kicsoda Jézus Krisztus. Lassacskán kisebb beszámoló-gyűjtemények alakultak ki, végül az evangéliumok.

Lukács megvallja, hogy műve megírásához forrásokat használt fel. Az általa használt írásos források közül kettő fennmaradt. Ezek: a Márk-evangélium és az ún. beszédgyűjtemény. Lukács átvette a Mk-evangélium jórészét, Jézus életének eseményeit aszerint a vázlat szerint rendszerezi, amelyet Márk rajzol meg. A Beszédgyűjtemény Jézus mondásainak megörökítése (pl. az apostolok küldetéséről szóló beszéd), amelyet Máté is használ. E két forrásmű mellett Lukács birtokában vannak olyan jézusi szavak, róla szóló beszámolók, amelyeket csak ő ismer. Ezek az ún. külön-értékek sajátos kölcsönöznek a Lk-evangéliumnak: egyedül ő ad tovább nagyon sok, az Atya jóságáról szóló példabeszédet (pl. Lk 15), vagy a lakomára való meghívásról szólót (Lk 14). Az ő külön értékei közé tartozik a gyermekségtörténet (Lk 1-2) is.

Művével Lukács arról kívánja meggyőzni olvasóit, hogy a tanítás, melyet megismernek, teljességgel megbízható. Az olvasókat meg akarja győzni, hogy az Egyház tanítása hiteltérdemlő. Ezért visszamegy egészen a kezdetekig, elővesz minden rendelkezésére álló hagyományt, és sorrendbe állítja az eseményeket. Lukács történetíró – abban az értelemben, ahogy azt az ő korában vették: nem annyira az eseménynek semlegesén józan leírására törekszik, hanem főleg arra, hogy a történet értelmét feltárja.

Azzal, hogy kimutatja: az általa elmondott történetben maga Isten tevékenykedett és, hogy Isten örömhírének elterjedése tervszerűen történik, erősíti az evangélium igazába vetett meggyőződést.

A Lk-evangélium szerzőjétől származik az Apostolok Cselekedetei c. könyv is. Az ApCsel-ben Lukács az Egyház növekedését beszéli el. Az Egyház tulajdonképpeni története Pünkösddel kezdődik. Jézus üzenete az apostolok működése nyomán terjedt el mindenütt. Mindenekelőtt Pál tevékenysége jelentős. Az ApCsel jelentőségét az adja, hogy a harmadik evangélium folytatása megmutatja, hogy amit Jézus Galileában elkezdett és Jeruzsálemben — szenvedésében és halálában — befejezett, az most világszerte — egészen a római birodalom fővárosáig — ismert lesz.

A régi hagyomány szerint a harmadik evangélium szerzője, Lukács, orvos volt. Vitatott kérdés, vajon a kedvelt Lukács orvossal azonos-e, akiről Pál beszél (Kol 4, 14-ben és Filem 24-ben). A Lk-evangélium Kr. u. 70 és 80 között keletkezett.

A Lukács-evangélium *teológiai kijelentései*

Az evangéliumok számos ponton megegyeznek abban, amit Jézusról elmondanak, de mindegyik evangélista ábrázolásmódjában más és máshová esik nagyobb hangsúly.

Máté minduntalan azt igazolja, hogy Jézus a megígért Messiás, aki betölti Izrael és minden nép várakozását.

Márk úgy jellemzi Jézust, mint Isten fiát, aki hatalommal teljes tetteket hajt végre és akinek dicsőisége áttör halálán és feltámadásán.

János úgy mutatja be Jézust, mint aki egyedülálló módon nyilatkoztatja ki nekünk az Atyát.

Lukács a következő szempontok szerint fogalmazza meg művét:

● Az ő evangéliuma Jézus jóságáról és emberek iránti barátságáról szóló evangélium. Arra a képre, melyet kialakítunk magunkban Jézusról, nagyon erősen rányomja bélyegét ez az evangélium. Lukács a többi evangéliumhoz képest sokkal inkább beszámol arról, mily jóságos Jézus az emberek iránt: csak nála olvassunk az irgalmas Atyáról és a tékozló fiúról (15, 11-32); csak Lukácsnál szerepel a történet, hogyan találkozik Jézus Zakeussal, a vámmossal (19, 1-10) és a bűnös asszonnyal (7, 36-50), és megbocsát a bűnbánó latornak (23, 24). Az özvegyasszony fiának feltámasztását is csak ő beszéli el (7, 11-17). Az ő evangéliuma azt is ki akarja mutatni, hogy a Jézussal való találkozás üdvösséget hoz és örömet teremt. Jézus hatalmának nincsenek határai: mindenki meglátja az üdvösséget (3, 6).

● Isten és az ember közös történetét a Lk-evangélium üdvösségtörténetként írja le. Lukács elgondolkodik Jézus eljövételének jelentőségéről és megvallja: Izrael története Jézusra való felkészülés volt; Jézus érkezével kezdődik az üdvösség idejének „mai napja”, azaz Isten most kínálja föl az embereknek szeretetét. Az üdvösség annyit jelent: felvételt nyertem Jézus közösségébe, képes vagyok újrakezdeni. Az üdvösségnek erről a „mai napjáról” szólnak a következő kijelentések: Ma született nektek a Megváltó Dávid városában; ő Krisztus, az Úr (2, 11); ma teljesültek be az ígék, melyeket imént hallottatok (4, 21); még ma velem leszel a paradicsomban (23, 43).

Mivel Jézus története az üdvösség története, Lukács így foglalja össze az ApCselben Jézus tevékenységét:

(Isten) békét hirdetett Jézus Krisztus által. Ő a mindenség Ura. Ti tudjátok, mik történtek a Jánostól hirdetett keresztség után Galileától kezdve egész Júdeában. Miképp kente fel Isten a názareti Jézust a Szentlélekkel és hatalommal. S ő, ahol csak járt, jót tett, meggyógyította az összes ördögtől megszállottat, mert vele volt az Isten. (10, 36-38)

Jézus halálával és feltámadásával nem ért véget az üdvösségtörténet. A tanítványoknak az a feladata, hogy az örömuzenetet hirdessék a föld végső határáig (Lk 24, 47; ApCsel 1, 8). Az ApCsel ábrázolja a megvalósulást: egészen a római világbirodalom központjáig eljut az örömhír (ApCsel 28, 30 kk.).

Isten és az ember közös története három fokozaton keresztül valósul meg: Izrael ideje az előkészület; Jézus műve az „idők közepe és teljessége”, az Egyház világkorszakában az apostolok elviszik az üdvösség üzenetét a Szentlélek erejében az egész világra.

Ennek az üdvösségtörténetnek földrajzi állomásai: Galilea (Lk 4, 14-43), — Judea (az egész Zsidóország: 4, 44-9, 50) — Jeruzsálem (Jézus halála, feltámadása és a húsvéti megjelenések helye is: ApCsel 1, 1-8, 3) — Róma (ApCsel 8, 4-28, 31 elmondja, hogyan terjed tovább az evangélium a római birodalomban egészen Rómáig).

● A Lk-evangélium a Szentlélek evangéliuma. Lukács leírja az utat, melyet az örömhír befut Galileától Rómáig. Az erő, mely ezt lehetővé teszi, a Szentlélektől származik.

Jézust a Szentlélek vezeti: a Szentlélektől fogan (Lk 1, 35); a Lélek száll reá a keresztelésnél (Lk 3, 22); a Lélek vezeti Jézust a pusztába (Lk 4, 1) és Galileába (Lk 4, 14). Az Úr lelke nyugszik rajta (Lk 4, 18; ApCsel 10, 38). Mint Feltámadott, tanítványainak megadja a Szentlelket (Lk 24, 49; ApCsel 1, 8; 2, 33).

A Szentlélek az igehirdetés hajtóereje: a Szentlélek irányítja Pétert (ApCsel 4, 8), Istvánt (ApCsel 6, 5; 10; 7, 55), Pált (ApCsel 9, 17), Barnabást (ApCsel 11, 23). A világméretű misszió a Szentlélek kifejezett útmutatására történik (ApCsel 10; 13, 2; 15). Lukács szerint a keresztyén élet fő erőforrása mindennek fölött a Szentlélek: Ő az az ajándék, melyet az embernek kérnie kell és amelyet Isten meg is ad mindig (Lk 11, 13kk.).

A II.Vatikáni zsinat „Az Egyház a mai világban” c. lelkipásztori konstitúciója a Lk-evangéliumból vett alapgondolatokat idéző szavakkal kezdődik, melyek kifejezik:

Az Egyház, amelyet a Szentlélek vezet, osztozik korunk emberének örömében, reménységében, szomorúságában és félelmében.
(Másszóval: az Egyház szoros kapcsolatban van a népek családjával.)

Az öröm és a reménység, a fájdalom és a szorongás, ami a modern idők emberét, főként a szegényeket és a szenvedőket eltölti, öröm és reménység, fájdalom és szorongás Krisztus tanítványai számára is. Lelkükben mindaz visszhangra talál, ami igazán emberi. Hiszen közösségük azokból tevődik össze, akiket Krisztusban egyesítve a Szentlélek vezet az Atya Országa felé tartó vándorútkon, és akik azt a feladatot kapták, hogy mindenkihez juttassák el az üdvösség üzenetét. Ezért a közösség mélyen átérzi, hogy valóban bensőséges kötelék fűzi az emberi nemhez és az emberiség történelméhez.

Jézus működésének programja (Lk 4, 14-21)

Napjaink gyakran csordultig zsúfoltak programokkal. Sokan panaszkodnak: túl sok elintéznivalóm van. Egy-két dolgot fontosnak látunk, másokra kevés időnk marad: tevékenységünknek kialakulnak a súlypontjai. Ezek a súlypontok adnak életünknek meghatározott jelleget: egyik ember számára csak a sport létezik, másinak csak a munka, a harmadik teljesen a családjának él.

Személyes megfontolás

Mi volt ma számomra a legfontosabb esemény?

Jézus Lukács szerint olyan programadó beszéddel kezdte nyilvános működését, amelyben megrajzolta tevékenysége súlypontját: igehirdetés és az örömműzenet megvalósítása. Ez a beszéd előre jelzi a nagy fordulatot: a szükségét szenvedőknek meghirdeti szenvedésük végét. Művében Lukács több egyedi példát is leír arra vonatkozóan, hogyan valósítja meg Jézus ténylegesen is ezt az üdvösséget.

Lk 4, 14-21:

¹⁴ Jézus a Lélek erejével visszatért Galileába. Híre elterjedt az egész környéken. ¹⁵ Tanított a zsinagógákban és mindenki elismeréssel beszélt róla. ¹⁶ Mikor Názáretbe ért, ahol nevelkedett, szombaton szokása szerint bement a zsinagógába és olvasásra jelentkezett, ¹⁷ Izaiás próféta könyvét nyújtották neki. Szétbontotta a tekercset és épp azon a helyen akadt meg a szeme, ahol ez volt írva: ¹⁸ „Az Úr lelke rajtam, mert felkent engem. Elküldött, hogy jóhírt vigyek a szegényeknek s a foglyoknak meghirdessem a szabadulást, a vakoknak a látást, hogy felszabadítsam az elnyomottakat, ¹⁹ és prédikáljam: az Úr esztendeje elérkezett.” ²⁰ Összetekerte az írást, átadta a szolgának és leült. A zsinagógában minden szem részegeződött. ²¹ S elkezdte beszédét: „Ma beteljesedett az írás, amit az imént hallottatok”.

Magyarázat:

Zsinagóga (gyülekezet): minden zsidó közösségben volt összejöveteli hely, ahol szombatoként a Szentírás részeit imával egybekötve felolvasták és magyarázták. Jézus és apostolai résztvettek ilyen istentiszteleteken (vö. ApCsel 13, 14-52).

Izaiás: Kr. e. 770-690. élt. Próféta volt (=Isten szavának hirdetője) Izrael népe számára. Neve alatt saját szavait és tanítványainak tanítását gyűjtötték egybe. Különösen fontos volt a „Vigasztaló könyv Izraelnek” (40-55. fejezet), amely a nép egyiptomi száműzetése

idején (599-539. Kr. e.) keletkezett, és az „Igéretetek Izraelnek” (56-66. fejezet), amely az Istentől jövő új üdvösségre irányítja a figyelmet. Jézus és az első igehírdetők erre az üzenetre utalnak vissza, és meghírdetik ezeknek az ígéreteknek beteljesülését.

Szegények, rabok, összetörtek: Ezek a kifejezések itt nem annyira Istennel szemben mutatott vallási magatartásformákat, hanem azokat jelentik, akik ténylegesen szükségét szenvednek.

Cél:

Gondold végig, hogy sokan akadnak olyanok, akik Jézus üzenetét szívesen hallgatják, de nem gondolkodnak el rajta, hogyan is lehetne a mai világban megvalósítani Jézus programját.

A beszélgetést ilyen kérdésekkel kezdhethjük:

- Ennek a beszédnek melyik programpontját tartod számodra különösen fontosnak?
- Kiket nevezhetünk ma szegényeknek, raboknak, összetörteknek?
- Melyek szerinted a mai keresztény magatartás programjának súlypontjai?
- Nemzetközi szervezetek gyakran célul tűzik ki, hogy egy-egy évben valamilyen fontos dologra jobban odafigyeljünk. Volt már „szentév” (a kiengesztelődés éve), nők éve (1975), most a gyermekek éve (1979).
Az „Úr kegyelmi esztendeje” (Lk 4, 19) milyen tudatalakító munkát, milyen változásokat követel?

Módszerek:

1. Egészítsd ki a Jézus beszédében a szükségét szenvedőkről adott listát azzal, hogy milyen inséggel találkozunk ma, ezért melyek lehetnének tevékenységünk mai súlypontjai?
2. Összehasonlítás: vedd össze, korunk programjai és megvalósításuk miben hasonlítanak Jézus programjához, és miben térnek el tőle?
3. Életviszonyainkra való átültetés: az idézet legfontosabb szavait próbáld olyan kifejezésekkel behelyettesíteni, amelyek ezt a programot „közérthetővé” teszik
A beszélgetés bevezetéséül esetleg felolvashatjuk a SzVU 263 énekét.

Párhuzamos helyek:

A Jézus által idézett hely: Iz 61, 1-3. Hasonlóan Iz 35, 1-10 is új isteni üdvösségről beszél. Amikor az ApCsel 10, 36-43 Jézus életét akarja összefoglalni, hasonló helyeket használ az Ószövetségből. A Hegyibeszéd (Mt 5, 3-12) és a hegyről lejövet (Lk 6, 20-23) elmondott beszéd szintén Iz 61-re utal vissza.

Ének:

Uram Jézus...(SzVU 150), v. Ó Jézus, emlékezni Rád...(SzVU 152).
Miért késel, Uram? (DU 48), v. Az Úr hű barát (DU 80).

Imádság.

A Jézus ígérte boldogságok (Lk 6, 17-26)

Ahhoz, hogy boldog legyek, arra volna szükségem... Mindannyian szívesen emlékszünk vissza olyan pillanatokra, melyekben valamilyen különlegesen szép dolog történt velünk.

Személyes megfontolás

Ma főleg annak örülnék, ha...

Jézus a boldogságról szól hozzánk. Jól ismeri az emberek boldogság-igényeit. Igehirdetésében fontos helyet foglalnak el a boldogság-ígéretnek. Korának nyelvén fogalmaz: „Áldottak...” Ma úgy is mondhatnánk ezt: „Mily jó azoknak...”, vagy „Boldogok”, vagy egyszerűen: „Gratulálok azoknak...”

Egyébként ezek a boldogság-ígéretnek azért sajátosságok, mert a szegények, éhezők, sírók felé irányulnak. Ilyen embereknek ígér közvetlenül küszöbönálló nagy boldogságot.

Lk 6, 17-26:

¹⁷ *Jézus lejött a hegyről, és egy sík terepen megállt. Rengeteg tanítvány sereglett oda s hatalmas tömeg gyűlt köré egész Júdeából, Jeruzsálemből, valamint a tírusi és szidóni tengerpartokról, ¹⁸ hogy hallgassák és meggyógyuljanak betegségeikből. Azok is meggyógyultak, akiket tisztátalan lelkek kínoztak.*

¹⁹ *Az egész tömeg arra törekedett, hogy megérinthesse, mert erő sugárzott belőle, és mindenkit meggyógyított.*

²⁰ *Ekkor tanítványaira emelte tekintetét és megszólalt: „Boldogok vagytok ti, szegények, mert tiétek az Isten országa.*

²¹ *Boldogok vagytok, hogy most éheztek, mert jutalmul bőségben lesz részetek. Boldogok vagytok, hogy most sírtok, mert sírástok nevetésre fordul.*

²² *Boldogok vagytok, ha gyűlölnék benneteket az emberek, kizárnak körükből és megrágalmaznak, s neveteket, mint valami szégyenletes dolgot, úgy emlegetik az Emberfia miatt.*

²³ *Örüljete, ha majd ez bekövetkezik és ujjongjatek, mert nagy jutalomban részesültök a mennyben. Atyáik is így bántak a prófétákkal!*

²⁴ *De jaj nektek, gazdagok, mert már megkaptátok vigasztokat.*

²⁵ *Jaj nektek, akik most jól vagytok lakva, mert éhezni fogtok. Jaj, akik most nevettek, mert sírni és jajgatni fogtok.*

²⁶ *Jaj nektek, ha az emberek hízelegnek nektek. Hisz atyáik is így tettek a hamis prófétákkal”.*

Magyarázat:

Isten országa: Kelet nyelvéen azt jelenti, hogy Isten az emberek pásztora, és mint király főleg arról gondoskodik, hogy az özvegyek és árvák ne legyenek elnyomva, a szegények és elnyomottak részesüljenek jussukból. Jézus igehirdetésében az „Isten országa” azt jelenti, hogy Istennek ez a jóságos uralma Jézus művében már megtapasztalható.

Szegények: itt főleg az elnyomottakat és társadalmilag kizsákmányoltakat fejezi ki.

Éhezők: a koldusok.

Sírók: akiket súlyos sorscsapás ért.

Boldogság-ígéretetek Mt 5, 3-12-ben: Mt boldogság-ígéretei hasonlóak Lk-hoz („jaj”-kiáltásokat ugyan nem fűz hozzájuk), de nem szociális értelemben beszél elnyomottokról és valódi szegényekről, hanem lelki magatartásra gondol, amely lehetővé teszi, hogy valaki beléphessen Isten országába.

Cél:

Tisztázzuk, mivel járul hozzá a keresztény üzenet az ember boldogságához.

A beszélgetés elindítása:

Meg tudnád magyarázni egy nem-kereszténynek, hogy a keresztény üzenet az ember boldogságát tűzi ki célul? Mit tudnál neki mondani erről?

Milyen bibliai történetek segítségével tudnád kimutatni, hogy Jézus boldoggá tett embereket: segített a szegényeknek, kielégítette az éhezőket és megvigasztalta a sírókat...

Miért akad ma is inség és nyomor a világban? Miért nem szüntetett meg Jézus minden bajt? (Tégy keresztet az egyik alábbi indokolás mellé, amelyet helyeselsz):

- hogy alkalmat adjon az embereknek próbára és helytállásra;
- mert ez az Isten akarata;
- mert Krisztus azt akarta, hogy a keresztények folytassák jóságának művét.

Jézus legismertebb mondásai közé tartoznak a gazdagságról szólóak:

- „Nem szolgálhattok az Istennek és a Mammonnak” (Mt 6 24b),
- „Könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak bejutni az Isten országába” (Mk 10, 25),
- „Mit ér az embernek, hogy megszerzi az egész világot, ha lelkének kárát vallja?” (Mk 8, 37).

Élettapasztalatod alapján ezeknek a mondatoknak melyikével értesz egyet, melyekkel nem? Véleményed, tapasztalatodat vázold röviden.

- Milyen tapasztalatai voltak Jézusnak a gazdag emberről?
- Milyen területeken teszi jobba a világot a keresztény üzenet? Milyen területeken mondanak csődöt a keresztények? Mondj erre gyakorlati példákat.

Alkalmazható módszer:

Ábrázold (újságokból vett) képekkel, milyennek kellene a világnak lennie Jézus elképzelése, szándéka szerint. (Kollázskészítés.)

Párhuzamos helyek:

Mt 5, 3-12; A világ végéről szólnak csodálatos képekben: Iz 35 és Jel 21.

Ének:

Boldog, akit tanítasz... (SzVU 233c) v. Isten útján járni...(Ho 449).
Nincs más öröm (DU 19) v. Ne terheld (DU 107).

Imádság.

Mit jelentenek számomra a bibliai történetek és példabeszédek?

„Mondanék neked valamit...”

(Lk 7, 36-50)

Sokszor úgy érezzük, szükségünk van környezetünk helyeslésére. Olyankor eltöprengünk, hogy is tudnánk meggyőzni a többieket, talán egyetlen, kellő időben mondott szóval; elgondolkodunk, hogy mit is mondjunk nekik.

Jézus korában Keleten ilyen esetben úgy tudtak másokat belátásra segíteni és úgy tudták az abból következő magatartás-változást elérni, hogy egy történetet meséltek el. Nem szólították meg a hallgatót közvetlenül a történettel, de az illető tudta, hogy a történet mögött mélyebb tartalom rejlik és arra utal, hogyan kellene viselkednie.

Ma már idegenné vált számunkra ez az eljárás mód; talán egyik történet kapcsán sem tételezzük fel, hogy rólunk magunkról van bennük szó. De begyakorolhatjuk azt a képességet, hogy bennünket érintő gondolatokat fedezzünk föl Jézus egy-egy elbeszélésében vagy példabeszédében.

Lk 7, 36-50

³⁶ Jézus egy farizeus házába tért be és asztalhoz ült. ³⁷ Élt a városban egy rosszhírű nő. Mikor megtudta, hogy a farizeus házában van vendégségben, alabástrom edényben illatos olajat hozott. ³⁸ Megállt hátul a lábánál, sírva fakadt, könnyeit Jézus lábára hullatta, majd hajával törölgette, megcsókolta és illatos olajjal bekente Jézus lábát. ³⁹ Mikor ezt a farizeus házigazda látta, így szólt magában: „Ha ez próféta volna, tudná, hogy ki és miféle az, aki érinti: hogy bűnös nő”. ⁴⁰ Jézus akkor hozzá fordult: „Simon, mondanék neked valamit”. Az kérte: „Mester! Hát mondd el!” ⁴¹ „Egy hitelezőnek két adósa volt. Az egyik ötszáz dénárral tartozott neki, a másik ötvennel. ⁴² Nem volt miből fizetniök, hát elengedte mind a kettőnek. Melyikük szereti most jobban?” ⁴³ „Úgy gondolom, az, akinek többet engedett el”, válaszolta Simon. „Helyesen feleltél”, mondotta. ⁴⁴ Aztán az asszonyra mutatva így szólt Simonhoz: „Látod ezt az asszonyt? Házadba jöttem, de lábamra vizet sem adtál. Ez vizont könnyeivel öntözte és hajával törölte meg lábamat. ⁴⁵ Csókot nem adtál, ez meg, amióta bejött, szüntelen csókolgatja lábamat. ⁴⁶ Azért azt mondom neked: Bocsánatot nyert sok bűne, mert nagyon szeretett. Akinek keveset bocsátanak meg, kevésbé szeret.” ⁴⁸ Aztán így szólt az asszonyhoz: „Bocsánatot nyertek bűneid”. ⁴⁹ Erre az asztaltársak összesúgtak: „Kicsoda ez, hogy még a bűnöket is megbocsátja?” ⁵⁰ Ő azonban ismét az asszonyhoz fordult: „Hited megszabadított téged. Menj békével”.

Magyarázatok:

Farizeusok: a zsidóság egyik csoportja Jézus korában, akik a törvények és szokások kínosan pontos betartásával tűntek ki.

Bűnös nő: Azokon kívül, akik lényeges pontokban szembeszökően megszegték a törvényt, bűnösnek tartottak minden olyan foglalkozást, amely valamely előírás áthágásának közvetlen veszélyébe juttatta tagjait, pl. pásztorok (tolvajlás veszélye miatt), vámosok stb.

Vendégségben lenni: Keleten sokkal inkább, mint nálunk, közösséget és barátságot jelent. Jézusról tudjuk, hogy a társadalom peremén állóknak is asztalközösséget ajánlott fel.

Cél:

Élmény-elemzés: Kérdezzük meg magunkat, hogyan hat ránk ez a történet. Ezzel tudatosítsuk hatását ránk és a többi résztvevőre. Mindenkinek megvan a joga, hogy a szöveget a maga módján fogja fel. A megbeszélés célja tisztázni, miért látják egyes résztvevők másképp és másképp.

Beszélgetés (kérdőív alapján)

Menete: A Lk 7, 36-50 elolvasása után 15 percig csöndben dolgoznak a kérdőívek válaszain. Helyesebb, ha ez alkalommal nem vesznek igénybe előzetes magyarázatot; elég, ha mindenki emlékezetébe idézi azt, ami egyszeri elolvasás után megrögződött benne. Az egyéni foglalkozás alatt ki-ki röviden feljegyzi véleményét, aztán sorban előadják kérdéseiket, és választ keresnek rájuk. Még helyesebb, ha kérdéseiket plakátra írják fel. A résztvevők kérhetik, hogy társuk fejtsse ki részletesebben állásfoglalását.

Felvethető kérdések:

- Mi tetszik neked ebben a történetben?
- Van-e, ami bosszantó számodra az esetben?
- Meglátásod szerint mi e történet központi problémája?
- Mire akarja Jézus a házigazdát megnyerni? Jelöld kereszttel:
hogy jó legyen a szegényekhez,
hogy eltöröljön minden osztálykülönbséget,
hogy barátsággal fogadják Jézust,
hogy ne bosszankodjanak, amiért Jézus elfogadja az asszony háláját.
- Hogyan ítéled meg Jézus, a farizeusok és a házigazda magatartását?
- Miért jegyezték föl ezt a történetet? (Egy másik hasonló elbeszélésből tudjuk, hogy mindenütt, ahol hirdetik az evangéliumot, megemlékeznek erről az asszonyról is: Mk 14, 9.)
- Mit jelképez az olaj, amelyet az asszony Jézus lábára önt?
- Mit jelent ez a mondat: „Hited megszabadított téged”?
- Életünk szempontjából mi a mondanivalója e történetnek? Miben és hogyan kell magatartásunkat megváltoztatni?

Módszerek:

1. Kettes csoportokban beszélnek meg a történetet, mégpedig különböző nézőpontokból: hogy mesélné el a házigazda, az asszony, Jézus ellenfelei, a tanítványok? Aztán felvethetitek a kérdést: melyik elbeszélismód ábrázolja legtalálósabban a helyes magatartást?

2. Kérdések a súlyponti mondanivalókról:

- Milyen pontokon ellenkezik leginkább Jézus és vendéglátójának véleménye és magatartása?
- Miért beszél el Jézus ezt a példázatot?
- Mire akarja Jézus rávezetni a házigazdát: Hogyan kellene neki viselkednie, hogy magatartása megfeleljen Jézus örömhírének?
- Ma milyen helyzetekre tudnánk ezt a példázatot alkalmazni? Kiket nevezhetünk ma kitaláltoknak és kiket hálásszívűeknek?

Párhuzamos helyek:

Hasonló történetet mond el Mk 14, 3-9 és Jn 12, 1-11. Jézus együtt eszik a kitaláltakkal Mk 2, 14-17 és Lk 19, 1-10 szerint.

Ének:

Mintha köztünk... (SzVU 50) v. Uram, hiszlek és remélek (SzVU 263).
Életed övé... (DU 10) v. Száll a dal (DU 98).

Imádság.

Mit szoktunk meghallani?

(Lk 8, 4-15)

Minden nap számtalan szó és zaj hatol fülünkbe; velük szemben bizonyos beidegződések fejlődtek ki bennünk: a szokott zörejeket már meg sem halljuk. De meghalljuk, odafigyelünk, ha meghökkent valami, és felfigyelünk, ha valaki nevünkön szólít.

Személyes megfontolás

Melyik volt ma az a beszélgetés, amelyre visszaemlékszem?
Mit mondtam, és amit mondtam, hogy éltem át belülről?

A szentírási hely előkészítése: Jézus egy példabeszédet mond el arról, mit jelent figyelemmel meghallgatni valamit, és mit jelent, hogy nem tudunk odafigyelni. Aztán megadja a példázat megfejtését is.

Lk 8, 4-15

⁴ Amikor egyszer a városokból kivonult nagy tömeg Jézus köré gyűlt, ezt a példabeszédet mondta nekik: ⁵ „Kiment a magvető magot vetni. Amint vetett, néhány szem az útfélre esett, eltaposták, és az égi madarak fölcsipegették. ⁶ Némely meg köves helyre esett. Alighogy kikelt, elszáradt, mert nem volt nedvessége. ⁷ Némely pedig tövisek közé hullott. A tövisek felnőttek vele együtt és elfojtották. ⁸ A többi jó földbe hullott, kikelt és százszoros termést hozott”. E szavak után így kiáltott: „Akinek füle van, hallja meg!”

⁹ Akkor megkérdezték tanítványai, mi a példabeszéd értelme. ¹⁰ Így válaszolt: „Nektek jutott, hogy megértsétek Isten országának titkait, a többieknek csak példabeszédekben szólok, hogy nézzenek, de ne lássanak, halljanak, de ne értsenek. ¹¹ A példabeszéd értelme ez: A mag Isten ígéje. ¹² Az útfélre esők azok, akik meghallgatják, de aztán jön az ördög és kiveszi a szívükbe hullott ígét, hogy ne higgyenek és így ne is üdvözüljenek. ¹³ A köves talajra hullottak azok, akik meghallgatják az ígét, be is fogadják örömmel, de nem ver bennük gyökeret. Egy ideig hisznek, de a kísértés idején elpártolnak. ¹⁴ A tövisek közé esők azok, akik meghallgatják, de az élet gondjai, gazdagsága és élvezetei között fejlődésükben megakadnak, és termést nem hoznak. ¹⁵ A jó földbe esők végül azok, akik meghallgatják az ígét, jó és erényes szívvel meg is tartják, és termést is hoznak állhatatosságban”.

Magyarázatok:

Vetés: A Szentföldön Jézus korában a felszántatlan tarlóba vetettek. A tarlón tövisbokrok voltak; a földművesek utat tapostak a mezőn át; gyakran csak vékony földréteg borította a köveket. Viszonyaiktól eltérően Palesztinában a talaj felszántása előtt történt a vetés.

Megátalkodottság-elmélet: A példabeszédekben Jézus könnyen érthető példákat vesz a mindennapi életből. Lehetnek azonban olyanok, akik nem akarnak hinni, nem engedik, hogy Jézus megtérésre vezesse őket (a példabeszédek egyetértésre akarnak hangolni!). Jézus és tanítványai — akik úgy látják, minden történésben Isten működik — nem tudják ezt a hitetlenséget másképp magyarázni önmaguk számára, mint hogy Isten keményítette meg az ilyen emberek szívét. „Hogy hallván ne értsenek” — ez nem azt jelenti, hogy Isten akarja ezt a hitetlenséget, hanem azt, hogy Isten üdvösségtervében ez a hitetlenség is szerepelt.

Cél:

Gondolkodj el rajta, miért nem gyakorol ránk egyforma hatást a Szentírás minden szava?

A beszélgetés megindítása. (Több lehetőség közül választhatunk):

1. Alábbiakban újságcímhez hasonló mondatokat találunk. Milyen írásjellel jelölnéd ezt a példabeszédet? (A kérdőjellel azt fejezd ki, a cím szokatlan-nak tűnik, a felkiáltójellel: megdöbbenett téged, a nyíllal azt: jelentős személyes körülményeid szempontjából):
  - A vetés jó — milyen a föld?
  - Isten szava szivedet keresi.
  - Szaván foghatod Istent — olvasd a Bibliát!
  - Célbaér-e nálad Isten szava?
  - Miért szűkös a termés a gazdag vetés ellenére?
  - Van-e helyed ajándékok befogadására?
2. „Hallási beidegződések”:
  - Milyen érzésekkel hallgattad a legutóbbi vasárnapi prédikációt? Emlékszel-e, miről is szólt?
  - Milyen nehézségeket jelent neked a prédikáció?
  - Tulajdonképpen mikor szakítok időt arra, hogy meghallgassam Isten szavát?
3. Hit és hitetlenség.
  - Mit jelent ez a mondat: „Isten szavának gyümölcsöt kell hoznia”, vagy: „Aki-nek füle van a hallásra, hallja meg”? ‘
  - Véleményed szerint, mit kapsz ajándékba, ha hallgatod Isten szavát és képes vagy hinni?
  - Mivel magyarázod, hogy egyesek nem tudnak eljutni a hitre?
4. Mondj bibliai történetet.
  - Idézz egy-két szót vagy valamilyen történetet a Szentírásból, ami tetszik neked, és fejtsd ki, miért választottad éppen ezeket.

- Véleményed szerint milyen keresztény hitigazságokat hallgatnak ma az emberek kevésbé szívesen; mely hitigazságokról esik szerinted ma túl kevés szó; miért lennének ezek fontosak?

Alkalmazható módszer:

Belső monológ: a résztvevők kettesével elgondolkodnak és leírják, hogy a 12-15. versben megnevezett személyek hozzávetőlegesen mit gondolhattak.

Párhuzamos helyek:

A meghallgatás jelentőségéről szól Lk 10, 38-42; 11, 27 kk; a karácsonyi történetek is beszámolnak Mt-nál és Lk-nál arról, hogyan hallgatnak az emberek Istenre s hajtják végre a hallottakat. Az Ószövetségből ehhez illeik Ábrahám története (Ter 12, 1-9; 15, 1-21) és Sámuel története (1Sám 3).

Ének:

Hozzád sóhaj (SzVU 223,1 és 4) v. Hallottuk Isten (SzVU 261).
Szálljon ránk (DU 22) v. Bizalom Istenben (DU 9).

Imádság.

Hogyan leszek jó felebarát?

(Lk 10, 25-37)

A testvériség és a szolidaritás a ma sokat emlegetett és különösen képpen értékelt magatartásmódok közé tartozik. „Senki sem sziget” (J. Donne, Th. Merton), mindenki ráutalt a másikra. Ám nem könnyű adott esetben segíteni: ki tudja, mi is jó a másik számára; nagyon sok kötelezettségünk van, ez is nehezíti a segítségadást. Amint arról a különböző tömegtájékoztatási eszközök révén értesülünk, oly sokféle inség van a világban, hogy teljességgel lehetetlennek látszik a segítségnyújtás.

Személyes megfontolás

A mások részéről élvezett segítségek közül melyik maradt meg élesen emlékezetemben?

Utóbbi időben kinek nyújtottam segítséget?

Lk 10, 25-37

²⁵ Egy törvénytudó lépett Jézushoz és próbára akarta tenni. „Mester, monda, mit tegyek, hogy eljussak az örök életre?” ²⁶ Ő megkérdezte: „Mit szab meg a törvény? Hogyan olvasod?” ²⁷ Az így válaszolt: „Szeresd Uradat, Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből, minden erődből és teljes elmédből; ²⁸ felebarátodat pedig, mint önmagadat”. ²⁹ „Helyesen feleltél, dicsérte meg, tégy így és élni fogsz.” Ő azonban igazolni akarta magát és tovább kérdezte Jézust: „De ki az én felebarátom?” ³⁰ Erre Jézus vette át a szót: „Egy ember lement Jeruzsálemből Jerikóba. Rablók kezére került, azok kifosztották, véresre verték és félholtan otthagyták. ³¹ Egy pap jött lefelé az úton, észrevette, de továbbment. ³² Később egy levita jött arra, meglátta, de ő is elment mellette. ³³ Végül egy samaritánusnak is arra vitt az útja. Mikor megpillantotta, megsejt rajta a szive. ³⁴ Odament hozzá, olajat és bort öntött sebeire és bekötözte azokat. Aztán föltette teherhordó állatára, szállására vitte és gondját viselte. ³⁵ Másnap reggel elővett két dénárt és a gazdának adta e szavakkal: Viseld gondját. Amivel többet költessz rá, megadom neked, amikor visszatérek. — ³⁶ Mit gondolsz, e három közül melyik a felebarátja annak, aki a rablók kezére került?” ³⁷ „Aki irgalmasságot cselekedett vele”, felelte az. Jézus így szólt hozzá: „Menj és tégy hasonlóképpen”.

Magyarázat:

Samaritánus: Szamaria feldúlása (Kr. e. 722) után az ottlakó népesség pogányokkal keveredett. Ennek a keveredésnek a szegényfoltja rajta maradt a samaritánusokon, és a zsidók nem engedték őket a templomi

istentiszteletekre. Erre a szamariaiak saját templomot építettek (a Garizim hegyén. Ford.). Jézus korában oly erős ellenségeskedés dúlt a zsidók és szamariaiak között, hogy semmiben sem voltak hajlandók közösséget vállalni (vö. Jn 4, 10; Lk 9, 52-55).

Jeruzsálemből Jerikóba: A fővárosból (800 m tengerszint fölött) Jerikóba (350 m tengerszint alatt) vivő út Júda pusztaságán vezet át; e pusztába rejtekedtek az útonállók és az ellenállók.

Cél:

Felfedezni, ki-ki hol tud segíteni.

Kérdések a megbeszéléshez:

1. A bibliai történethez:

- Véleményed szerint mit jelent: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat?
- Hogyan ítéled meg a pap és a levita magatartását? Mit tudnál felhozni mentségül viselkedésükre?
- Mit jelent most számodra: Menj és tégy hasonlóképp?

2. Kik a szűkséget szenvedők útjainkon?

- Írd le a rászorultság három olyan formáját, amellyel gyakrabban találkozol.
- Próbáld az elmondottakat plakáton ábrázolni. A betegeknek ott a kórház, a társadalmilag elesetteknek a menhely, az öregeknek a biztosítások. Milyen feladatokra figyelmeztet akkor minket Jézus szava?
- Konkrét eset: Az egyik nagyvárosban egy koldus az utca szélén mindig ugyanazon a helyen ül. Mire gondolsz, ha elhaladsz előtte?

3. Világméretű inség:

- A tömegtájékoztató eszközök révén nap mint nap hallunk róla, hogy a világban jelen van a fejlődésben való lemaradás, éhezés, betegség. Mit tudunk konkrétan tenni ezek ellen?
- Mit szólsz ehhez a véleményhez: — „A modern hírközlési eszközök több problémával terhelnek minket, mint amennyit az emberi természet el bír viselni... Életem nem elég arra, hogy mindenkin, aki a jó szívemre hivatkozik, segíteni tudjak... Csak azért foglalkozunk a távoleső világ problémáival, mert otthoni problémáinkat sem vagyunk képesek megoldani” (Anne Morrow Lindbergh)?

Párhuzamos hely:

Az „irgalmasság cselekedeteit” Mt 25, 31-46 sorolja fel.

Ének:

Ó édes Jézus (SzVU 159) v. Boldog, akit tanítasz (SzVU 223c).
Küld az isteni szó (DU 5) v. Boldog ember (DU 64).

Imádság.

Tanulj meg imádkozni! (Lk 11, 1-13)

A gyermekek nem képesek azonnal beszélni. Hallgatják a beszédet, gyakorolgatják, és csak aztán kezdenek beszélni. Gondolkodási és beszédmódjukat azok teszik jellegzetessé, akik közt a gyermek felnő. Amikor felnő, majd megtalálja a maga sajátos beszéd- és kifejezőmódját.

Személyes megfontolás

Milyen beszélgetést folytattam ma a családon belül, azokkal, akikkel együtt élek?

A szentírási hely előkészítése: Hogy a keresztyén imádságot közelebből jellemezze, Jézus a családi életből vesz hasonlatokat: az imádság — a gyermek beszélgetése Istennel, mint Atyával; itt a jó család törvényei érvényesülnek: az apa hallgat gyermekeire. „A gyermek azért tanul meg beszélni, mert édesapja beszél hozzá. Az apa nyelvét tanulja meg. Azért tanuljuk meg, hogy szóljunk Istenhez, mert Isten szólt hozzánk és ma is szól... Isten szavait ismételve kezdünk imádkozni hozzá” (D. Bonhoeffer).

Lk 11, 1-13:

¹ Történt egyszer, hogy Jézus valahol éppen imádkozott. Mikor befejezte, egyik tanítványa kérte: „Uram, taníts meg imádkozni, mint ahogy János is tanította imádkozni tanítványait”. ² Erre így szólt hozzájuk: „Mikor imádkoztok, ezt mondjátok:

Atyánk!

szenteltessék meg a te neved.

Jöjjön el a te országod.

³ Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.

⁴ Bocsásd meg a mi vétkeinket, mert mi is megbocsátunk minden ellenünk vétkezőnek.

És ne vígy minket kísértésbe”.

⁵ Aztán így folytatta: „Mondjuk, hogy valamelyiteknek van egy barátja. Elmegy hozzá éjjélkor és azt mondja neki: Barátom, adj kölcsön három kenyeret. ⁶ Útról érkezett barátom és nincs mit elébe tegyek. De az kiszól: Ne zavarj! ⁷ Az ajtó már be van zárva, gyermekeim itt vannak a hálószozában. Nem kelhetek föl, hogy adjak neked. ⁸ De ez nem hagyja abba a kopogtatást. Mondom nektek: Ha azért, mert barátja, nem is kelne föl, hogy kielégítse, alkalmatlankodása miatt mégis fölkel és odaadja, amire szüksége van.

⁹ Mondom tehát nektek: KérjeteK és adnak nektek, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak. ¹⁰ Mindaz, aki kér, kap, aki keres, talál és a zörgetőnek ajtót nyitnak. ¹¹ Ha pedig valakitől közületek kenyeret kér fia, talán követ ad neki? S ha halat kér, talán kigyót ad hal helyett?

¹² *Vagy ha tojást kér, talán skorpiót ad neki?* ¹³ *Ha tehát ti, bár rosszak vagytok, tudtok jót adni fiaitoknak, mennyivel inkább adja mennyei Atyátok a Szentlelket azoknak, akik kérik tőle''.*

Magyarázatok:

A Miatyánk kétféle megfogalmazása: Lk rövidebb megfogalmazásban közli a Miatyánkot, mint Mt (6, 9-13), melyet imádkozni szoktunk. Az eltérést így magyarázhatjuk meg: Jézus szinte az imádság magvát adta meg tanítványainak, amely megszólításból és (valószínűleg a Lk-nál szereplő) néhány kérésből áll. A zsidó ima-használatnak megfelelően újabb kéréseket lehetett hozzáfűzni, amint az Mt-nál meg is történt.

Atya: Maga Jézus Istent az arám „abba” szóval szólította meg. Ez ahhoz hasonló becéző forma, mint amelyet mi is használunk családuink körében: „Papa”, „Apu!”

Ház: Palesztinában a házaknak rendszerint egyetlen szobája van, amely az egész család részére nappali- és hálószoba gyanánt is szolgál.

Cél:

Gondolkodj el a keresztyén imádság értelméről és sajátosságáról.

A beszélgetést többféleképpen is kezdhethjük:

1. Nevezd meg három feltételt, amelynek mindenképpen meg kell lennie, hogy egy beszélgetés barátok között vagy a családon belül sikeres legyen.
Gyűjtsd össze a szükséges feltételeket és igazold, hogy ezek az imádság esetében is érvényesek.
2. Jézus különböző hasonlatokat használ annak érzékeltetésére, hogy az imádságok meghallgatásra találnak. — Mely hasonlatok tetszenek neked ezek közül és melyek tűnnek kérdésesebbeknek? —
Aki erőszakos, meghallgatásra talál (Lk 11, 8).
Az apa meghallgatja gyermekei könyörgését (Lk 11, 11 sk).
Aki keres, talál (Lk 11, 11).
Van-e olyan tapasztalatod, amely megerősíti vagy gyöngíti ezeket a hasonlatokat?
3. Említs három dolgot, ami tetszik neked a közös imádkozásban (istentiszteletben) vagy a magánimákban, és hármát, ami terhedre van.
Hasonlítsd össze véleményedet a szentírási szöveggel.
Véleményed és tapasztalatod szerint mi az imádkozás értelme?
4. Miben látod a különbséget a keresztyének és a nem-keresztyének imájában?
5. Milyen életproblémák jutnak eszedbe a Miatyánk első, második és többi kérése kapcsán?
6. Milyen módosításokat kell végrehajtania a nap lefolyásán, ha valaki komolyan veszi a Miatyánkot?

Módszerek:

Mondatjel-módszer alkalmazása a Miatyánkra. (Ld. közelebbről a Mit szoktunk meghallani c. fejezet 1. sz. társalgási lehetőségénél.)

Véleménycsere megfelelő liturgikus imádságok alapján.

Hasonlítsd össze a Miatyánkot az Olajfák hegyéről szóló történettel (Mk 1, 35-39; 14, 32-42). Mely szavak azonosak? Jézusnak az Olajfák hegyén mondott imádsága milyen fényt vet a Miatyánkra?

Párhuzamos helyek:

Mt 6, 9-15. Jézus imájáról beszámol Mk 1, 35-39; 14, 32-42 is. Lk 18, 1-14 az imában tanúsítandó helyes magatartást írja le. Az őskeresztény közösség imádkozásáról szól: ApCsel 2, 41-47.

Ének:

Jézusomnak Szívén (SzVU 154) v. Mikor lelkem (SzVU 256).

Uram, mily nagy öröm (DU 17) v. Isten a szeretet (DU 53).

Imádság.

Van esélyünk újrakezdesre (Lk 15, 11-32)

A hétköznapi világ sokszor olyan, mint egy háló, befonja és fogva tartja az embert: konfliktusok adódnak, amelyek újra meg újra jelentkeznek; tehetetlennek érezzük magunkat arra, hogy embertársainkon segítsünk; lemondóan érezzük, hogy bőrünkben nem bújhatunk ki; úgy tűnik, hogy csak nagyon kevésbé változunk. De egyszer csak szétszakad ez a háló: megtapasztaljuk, hogy valami új kezdődik, szinte kibékülünk önmagunkkal, lemondunk a haszontalan álmodozásról és elfogadjuk a valóságot. Az is előfordul, hogy valaki ismét megtalálja az érintkezés módját a többiekkel, mert megbocsájtottak neki, vagy mert ő tudott megbocsájtani. Az ilyen megbékélés megadja az újrakezés lehetőségét.

Személyes megfontolás

Milyen események jelentettek számomra újrakezdetet?
Tulajdonképpen mi is történt akkor?

A tékozló fiú és az irgalmas apa történetében Jézus a megbékélésről és újrakezdesről beszél.

Lk 15, 11-32:

Jézus ezt a példabeszédet mondta el: ¹¹ Egy embernek két fia volt. ¹² A fiatalabb így szólt apjához: Atyám, add ki az örökség nekem járó részét. Az elosztotta köztük a vagyonát. ¹³ Néhány nap múlva a fiatalabb összeszedte mindenét, elköltözött messze vidékre és kicsapongó élettel eltékozolta vagyonát. ¹⁴ Miután mindenét elpazarolta, nagy éhínség ütött ki azon a vidéken, és szűkölködni kezdett. ¹⁵ Fogta magát, beszegődött egy polgárhoz azon a vidéken. Az kiküldte tanyájára, hogy őrizze a sertéseket. ¹⁶ Szívesen megtöltötte volna gyomrát a sertések eledelével, de senki sem adott neki belőle. ¹⁷ Akkor magábaszállva így bánkódott: Hány béres dúskál ennivalóban atyám házában, én pedig itt éhen veszek! ¹⁸ Fölkelek és atyámhoz megyek. Atyám, mondom neki, vétkeztem az ég ellen és teellened! ¹⁹ Arra már nem vagyok méltó, hogy fiadnak nevezz, csak béreseid közé fogadj be. ²⁰ Fölkerekedett tehát és visszament atyjához. Atyja már messziről meglátta őt és megcsókolta rajta a szíve. Eléje sietett, nyakába borult és megcsókolta. ²¹ Atyám, szólt a fiú, vétkeztem az ég ellen és teellened. Már nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevezz. ²² De atyja megparancsolta a szolgáknak: Vegyétek elő hamar a legdrágább köntöst és adjátok rá, húzzatok gyűrűt az ujjára és sarut a lábára. ²³ Vezessétek elő a hízlalt borjút és öljétek le. ²⁴ Együnk és vigadjunk, hiszen a fiam

meghalt, de föltámadt, elveszett, de megkerült. Erre vígadozni kezdtek. ²⁵ Idősebb fia kinn volt a mezőn. Hazafelé jövet hallotta a muzsikát és a táncot. ²⁶ Hívta az egyik szolgát és megkérdezte, mi történt. ²⁷ Megjött az öcséd, felelte, s atyád leölette a hízlalt borjút, mert egészségben visszakerült. ²⁸ Erre az megharagudott és nem akart bemenni. Kijött tehát az atya és kérlelni kezdte. ²⁹ De az szemére vetette atyjának: Nézd, annyi esztendeje szolgállok már neked, soha meg nem szegtem parancsaidat, de te egyetlen gödölyét sem adtál nekem, hogy barátaimmal mulathattam volna. ³⁰ Most pedig, hogy ez a te fiad, aki vagyonodat parázna nőkre tékozolta, megjött, leöletted a hízlalt borjút. ³¹ Fiam, válaszolta ő, te mindig velem vagy és mindenem a tiéd. ³² Illett, hogy vígadjunk és örvendezzünk, mert a te öcséd meghalt, de föltámadt, elveszett, de megkerült.

Magyarázatok:

A ház ura, az atya: A példabeszéd Jézus kora szerinti értelemben mutatja be: szeretet és engedelmesség jár ki neki.

Örökség: Az apa vagy végrendelettel hagyományozhatta át fiára vagyonát, vagy már életében adományozta oda neki (ilyen esetben a haszonélvezet egészen haláláig az apának maradt meg. A fiatalabb fivér a rendelkezési jogot követeli, tehát végkielégítést kíván. Nem akar már továbbra is a szülői háztartás körében megmaradni, önálló egzisztenciát kíván teremteni.

Cél:

A példázat három főszereplőjében ismerd fel egy-egy vonásodat. Vedd sorra, életedben melyek a szokásos, „bejárt utak”, és hol találsz újrakezdési lehetőséget?

Beszélgetés:

Az idősebb fivér:

Jézus nem számol be róla, hogy az idősebbik fiú résztvett-e az ünnepségen. Hogyan dönthetett? Mit gondolsz, miért nem szólt erről Jézus?

Hogy viselkedtél volna te az idősebb testvér helyében? Mivel indokolnád döntésedet?

A fiatalabb fivér:

Helytelenül viselkedett-e, hogy elment hazulról? Mit tanult meg abból, hogy útrakelt, majd visszatért? Adódnak-e ma is a fiatalabb fivéréhez hasonló esetek?

Az apa:

Olyanok-e általában az apák és az anyák, mint ez az édesapa? Gyakoroljunk mindig kegyelmet jogaink érvényesítése helyett? Milyen esetben ragaszkodjunk a büntetéshez?

Módszerek:

Szentírási vers kiválasztása és címszerkesztés: Minden résztvevő megnevezi azt a szentírási verset, amelyet legfontosabbnak ítél. Majd közösen megállapodnak, hogy melyik a leglényegesebb, és próbálnak olyan címet megfogalmazni, amely kifejezi az egész szentírási rész tartalmát. Ez a cím emlékeztető jelmondat lesz.

Elmélkedés:

A példabeszéd részletesen beszámol arról, milyen örömmel fogadja az édesapa a fiát.

Az örvendezés jelei:

- a legjobb köntös
- a gyűrű
- a saru
- a lakoma
- a zene és tánc.

E jelek közül melyik tetszik neked a legjobban? Szerinted melyik fejezi ki legteljesebben a megbékélést? Elmélkedj erről pár percig csendben, és próbáld leírni, miért tetszett ez különösképpen?

Párhuzamos helyek:

Lk 5, 1-10 elmondja, mily nagy örömet jelent, ha megtaláljuk azt, ami (aki) elveszett.

Ének:

Könyörülj Istenem...(SzVU 53), v. Bűnbánóknak menedéke...(SzVU 58).
Te hívsz...(DU 20) v. Szent Bányunk...(DU 26).

Imádság.

Tudtad-e, hogy az is megváltoztathat téged, ha valaki rád néz?

(Lk 19, 1-10)

Jézus és Zakeus története arról számol be, mit jelent, ha látunk, és ha látnak bennünket is.

Gyakran jutunk olyan helyzetbe, amikor szükségünk lenne valakire, aki felfigyel ránk: ránknéz vagy legalább egy pillantást vet ránk. Ha átnéznek fölöttünk, az csalódást és levertséget okoz. Ha valaki — legalább pillantásával — tudunkra adja, hogy fontosak vagyunk számára, az új életet jelent nekünk.

Zakeus történetét halljuk most, aki tulajdonképpen csak kíváncsiságból akart nézegetni, de Jézus rátekintett.

Lk, 19, 1-10:

¹ Aztán odaért Jerikóba és végigment rajta. ² Élt ott egy Zakeus nevű tehetős ember, a vámosok feje. ³ Szerette volna Jézust látni szemtől szemben, de a tömeg miatt nem tudta, mert alacsony termetű volt. ⁴ Így hát előrefutott, felmászott egy vadfügefára, hogy láthassa, mert arra kellett elhaladnia. ⁵ Amikor Jézus odaért, felnézett és megszólította. „Zakeus, gyere le hamar! Ma a te házában kell megszállnom.” ⁶ Erre gyorsan lelép az árról és boldogan fogadta. ⁷ Akik ezt látták, méltatlankodva megjegyezték, hogy bűnös emberhez tér be megpihenni. ⁸ Zakeus azonban odaállt az Úr elé és így szólt: „Nézd, Úram, vagyonom felét a szegényeknek adom, és ha valakit valamiben megcsaltam, négyannyit adok helyette.” ⁹ Jézus azt felelte neki: „Ma üdvösség köszöntött erre a házra, hiszen ő is Ábrahám fia.” ¹⁰ Az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megmentse, ami elveszett.

Magyarázatok:

Vámos: a római birodalomban bérbe adták az adószedés jogát. Ezek a bérlők Palesztínában a rómaiak barátainak számítottak. Mivel gyakran csaltak is, „bűnösöknek” tekintették őket.

Ábrahám fia: megtisztelő jelző a zsidókra. A zsidók, mint Ábrahám fiai, Isten ígéreteinek örökösei. Jézus kegyes Zakeus iránt, s mivel az hitelt fogadja, részese lesz ennek az üdv-örökségnek.

Cél:

Elmélkedj a saját, megszokott látásmódjaidról.

A beszélgetést ilyen kérdésekkel kezdetük:

- Keress olyanokat, akik történetünk tanúsága szerint néznek és látnak.
- Véleményed szerint milyen szemmel szoktak nézni a különböző emberek? (Pl. mérgesen, jóságosan stb.)
- Mi vette rá Zakeust arra, hogy sietve leszálljon a fáról, örömmel vendégül lássa Jézust és megváltozzék?
- Tulajdonképpen milyen tapasztalatok alapján alakult ki e német szó-lásmondás: „Aus den Augen — aus dem Sinn”: Ha már nem látsz — el is felejtessz? Mit lehetne ez ellen a tapasztalati tény ellen ten-ni?
- Mennyiben illik erre a történetre Exupéry mondása: „Az ember csak a szívével lát jól”?
- Milyen embercsoportokra, illetve környezetemből kikre nem figyelek eléggé?

Párhuzamos helyek:

Jézus tekintetéről szól Mk 1, 17-26; éppenúgy az apostolok meghívásának története, Mk 1, 16-20; Mt 9, 9-13 (Máté vámos).
„Isten világítsa meg orcáját” (vö. Zsolt 80, 3,7,19; Zsolt 67; Szám 6, 22-27).
Isten szeme előtt: Zsolt 139.

Ének:

Bűnös néped (SzVU 8,1 és 3) v. Jőjj el, Jézus (SzVU 146).
Ha jön az Úr (DU 18) v. Ha itt a hajnal (DU 84).

Imádság:

Rejtett jelenlét (Lk 24, 13-35)

Életünk alaptapasztalatai közé tartozik, hogy másokat kísérünk, vagy kísérnek bennünket. Az együtt megtett út egyik vagy másik szakasza is sokáig emlékezetünkben él.

Az a történet, amely elmondja, hogyan találkozott a két tanítvány az emmauszi úton a Feltámadottal, arra utal, hogyan kell életünket felfognunk: úgy, mint Krisztussal közösen megtett utat.

Személyes megfontolás

Milyen utakon jártam ma?
Kit kísértem. vagy ki kísért engem?

Lk 24, 13-35:

¹³ Ketten közülük még aznap egy Emmausz nevű faluba mentek, amely Jeruzsálemtől hatvan stádiumnyira fekszik. ¹⁴ Közben beszélgettek mindarról, ami történt. ¹⁵ Miközben így beszélgettek és tanakodtak, egyszer csak maga Jézus közeledett és csatlakozott hozzájuk. ¹⁶ De szemük el volt takarva, hogy föl ne ismerjék. ¹⁷ Megszólította őket: „Miről társalogtok itt az úton?” Erre szomorúan megálltak. ¹⁸ Egyikük, akit Kleofásnak hívtak, hozzáfordult: „Te vagy az egyetlen idegen Jeruzsálemben, aki nem tudja, mi történt ott ezekben a napokban?” ¹⁹ „Micsoda?” — kérdezte. „A názáreti Jézus esete, felelték, aki szóban és tettben nagyhatású próféta volt Isten és az egész nép előtt. ²⁰ Főpapjaink és előjáróink halálra ítélték és keresztre feszítették. ²¹ Mi viszont azt reméltük, hogy ő fogja megváltani Izraelt. De ma már harmadnapja annak, hogy ez történt. ²² Igaz, hogy néhány közénk tartozó aszszony megzavart minket. ²³ Hajnalban a sírnál voltak, de nem találták a testét. Azzal a hírrel tértek vissza, hogy angyalok jelentek meg nekik, akik azt állították, hogy él. ²⁴ Társaink közül néhányan a sírhoz mentek és úgy találtak mindent, ahogy az aszszonyok mondták. Őt magát azonban nem látták.” ²⁵ Erre ő így szólt: „Ti okatlanok, milyen nehezen hiszitek mindazt, amit a próféták jövendöltek! ²⁶ Hát nem ezeket kellett elszenvednie a Messiásnak, hogy bemehessen dicsőségébe?” ²⁷ Aztán Mózesen kezdve valamennyi prófétánál megmagyarázta, ami az Írásokban róla szól. ²⁸ Közben odaértek a faluhoz, ahová tartottak. Úgy tett, mintha tovább akart volna menni. ²⁹ De azok marasztalták: „Maradj velünk, mert esteledik, és már lemenőben van a nap”. Betért tehát, hogy velük maradjon. ³⁰ Mikor asztalhoz ültek, kenyeret vett kezébe, megáldotta, megtörte és odanyújtotta nekik. ³¹ Erre megnyílt szemük és fölismerték. De ő eltűnt előlük. ³² „Ugye, lángolt a szívünk, mondták egymásnak, mikor útközben beszélt

hozzánk és kifejtette az Írásokat?”³³ Még abban az órában útrakerlek és visszatértek Jeruzsálembe. Ott egybegyűlve találták a tizenegyet és társaikat.³⁴ Azok ezzel fogadták őket: „Az Úr valóban feltámadt és megjelent Simonnak”.³⁵ Erre ők is elbeszélték, ami az úton történt, és hogy hogyan ismerték föl a kenyértörésnél.

Magyarázatok:

Próféta: aki Isten felhatalmazásából szól. Isten nevében hirdették a próféták, hogy a baj az engedetlenségért járó büntetés. A nép szorongatott helyzetében azt ígérték, Isten hű marad népéhez, mindenekelőtt pedig: megjövendölték a Megváltó érkezését.

Az írások értelmének feltárása: Jézus eljövetelével világossá vált, ami az Ószövetség titkos értelme volt: hogy Isten működött már ott is. Istennek ez a tevékenysége Jézus szenvedését, feltámadását készítette elő, vezette be. Azzal, hogy Jézus kimutatja Isten üdvösségtervének ezeket a nagyobb összefüggéseit, feltárja az Ószövetség legmélyebb értelmét.

Kenyértörés: A kenyér szétosztása a barátság jele volt. Kenyértörésre jött össze az őskeresztény közösség (ApCsel 2, 42.46; 20, 7.11). A kenyértörés kifejezés a korai egyházban az eukarisztia, a szentmise áldozat megjelölésére szolgált.

Cél:

Fedezd fel, hogyan találkozta a hívők és az egyház titokzatos Útitársával.

A beszélgetést így kezdhethük:

- Ebben az elbeszélésben főleg az tetszett nekem...
- Ez a történet azt mondja a mai hallgatóknak...
- Jézus nem ismerteti meg azonnal magát, mert...
- Az egyes emberek és az egyház életében jelentkezik-e hasonló helyzet — tanácstalanság, útkeresés — , mint ennél a két tanítványnál? Milyeneket tudnál még megnevezni?
- Milyen megoldást, magyarázatot adna ezekre a kérdésekre a Feltámadott?
- Hol tudom felfedezni Jézus hasonló jelenlétét?
- Mi teszi tulajdonképp nehezzé, hogy ennek az Útitársnak rejtett jelenlétében higgyek?
- Az idézett szakasz melyik szava különösen fontos a számomra?

Módszerek:

Kerekíts elbeszélést: a tanácstalan tanítványok korunkban arról beszélnek, hogy... és a Feltámadott megfejtja a kérdéseket.

Párhuzamos helyek:

Izrael ószövetségi történetét foglalja össze s beszámol, hogyan vezette Isten a népét a Deut 26, 5-9 (üdv történeti hitvallás).

Kérjük, vezessen (Isten) útunkon:

Zsolt 23: Isten a pásztorom

Zsolt 24: Belépés a szentélybe

Zsolt 25: Mutasd meg, Uram, utadat!

Jézus az Út:

Jn 14, 6

Mk 8,27 - 10,52 (a keresztény életre oktat annak alapján, hogyan vezet Jézus útja a halálhoz és feltámadáshoz.)

Ef 2, 17-22

Ének:

Leborulva áldlak (SzVU 119) v. Templom csendes mélyén (SzVU 131).

A Mester visszatér (DU 40) v. Ó szeretem (DU 83).

Imádság.

A karácsonyi örömhír

(Lk 2, 1-20)

A Jézus születéséről szóló történet újra meg újra segít nekünk, hogy megtaláljuk a karácsonyi ünnep tulajdonképpeni értelmét, és abból kiindulva alakítsuk ünneplésünket.

Lk 2, 1-20

¹ Abban az időben Augustus császár rendeletet bocsátott ki, hogy számlálják össze az egész földkerekséget. ² Ez az első népszámlálás Quiriniusznak, Szíria helytartójának idejében történt. ³ Elment mindenki a saját városába, hogy följegyeztesse magát. ⁴ József Dávid házából és nemzetségéből származott. Elment tehát Galílea Názáret nevű városából Dávid városába, a judeai Betlehembe, ⁵ hogy följegyeztesse magát Máriával, feleségével együtt, aki áldott állapotban volt. ⁶ Miközben ott tartózkodtak, elérkezett Mária szülésének napja. ⁷ Megszülte elsőszülött fiát, pólyába takarta, jászolba fektette, mert nem kaptak helyet a szálláson.

⁸ Azon a vidéken pásztorok tanyáztak kinn a szabadban és éjszaka őrizték a nyájukat. ⁹ Egyszer csak ott állt előttük az Úr angyala és az Úr dicsősége beragyogta őket. Nagyon megijedtek. ¹⁰ De az angyal bátorította őket: „Ne féljete! Nagy örömet hirdetek nektek és az egész népnek: ¹¹ Ma született az Üdvözítő Dávid városában. Ő a Messiás és az Úr. ¹² Ez a jele: Kisdedet találtok pólyába takarva és jászolba fektetve.” ¹³ Hirtelen nagy mennyei sereg vette körül az angyalt. Dicséretet énekeltek az Istennek:

¹⁴ „Dicsőség a magasságban Istennek,
és béke a földön
a jóakarátú embereknek”.

¹⁵ Miután az angyalok visszatértek a mennybe, a pásztorok így bíztatták egymást: „Menjünk át Betlehembe! Hadd lássuk a történeteket, amiket az Úr hírül adott nekünk”. ¹⁶ Odasiettek és megtalálták Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő kisdedet. ¹⁷ Miután látták, elhíresztelték azt is, amit már előbb megtudtak a gyermekről. ¹⁸ Aki csak hallotta, csodálkozott a pásztorok elbeszélésén. ¹⁹ Mária pedig szívébe véste szavaikat és el-elgondolkodott rajtuk. ²⁰ A pásztorok aztán hazatértek. Dicsérték és magasztalták Istent mindazért, amit láttak és hallottak, úgy, ahogy az angyal előre elmondta nekik.

Cél:

A megbeszélésnek azt kell tudatosítania, hogyan figyelünk fel egyenként a karácsonyi történetre, és hozzá kell segítenie bennünket ahhoz, hogy helyesen hangsúlyozzuk ki ünneplésünk során a lényegét.

Megbeszélés:

1. Karácsony örömhíre:

- Mi tetszik neked ebben a szövegben és a karácsonyi üzenetben?
- Mit találsz benne furcsának?
- Melyik mondatot tartod leginkább időszerűnek?
- Mi kellene szerinted ahhoz, hogy „békesség uralkodjék a földön”?
- Mit jelentenek: a jászol, az angyalok?

2. Jézus születésnapja.

Mit szólsz ehhez a véleményhez (A. Steiner: Mit Kindern glauben lernen, KBW): Karácsony Jézus születésnapjának ünneplése. A középpontban nem a gyermek-Krisztus és nem a jászolban fekvő kised van; nem is az a központi gondolat, hogy Jézus születése megújul Karácsonykor, sem nem az, hogy az Isten emberré lett. A felnőtt és jelenlévő Krisztus a központ, hozzá fordulunk. (Az ünnep olyan vonásokkal rendelkezzék, hogy születésnaphoz hasonlítson, amelynek középpontja nem a pólyás csecsemő, hanem a felnőtt és köztünk élő ember.)

3. Karácsony megünneplése.

- Készíts plakátot a karácsonyi szokásokról.
- Keresd összefüggést e szokások és Lk 2, 1-20 elbeszélése között.
- Esetleg írd is oda az egyes szokások mellé, milyen szentírási hely (fejezet, vers) felel meg neki.
- Mi ezeknek a szokásoknak az értelme? Milyen mértékben adnak súlyt ezek a karácsonyi üzenetnek?
- Mily szokásokat szeretnéd megtartani? Melyek tetszenek neked kevésbé? Milyen új formákat kívánnál bevezetni karácsony megünneplésére?

Módszerek:

1. Ragasztott képek (Kollázs): Ábrázold (képesújságból vett) képekkel, mit jelent karácsony üzenete a mai világban.
2. Beszéljetek a karácsonyfáról, jászolról: otthon kinek-kinek milyen karácsonyfája, „betleheme” van. Véleményetek szerint mit fejez ki különösképpen a ti betlehemetek?

Párhuzamos helyek: Mt 1-2; Jn 1, 1-18.

Ének:

Dicsőség...(SzVU 21) v. Az Ige megtestesült (SzVU 18).
Mondd el...(DU 41) v. Csillag (DU 43).

Imádság.

UTÓSZÓ

Szerzőnket nem kell bemutatnunk. Két éve adtuk ki a „Közösen olvassuk a Bibliát” c. módszertani művét, amelyet olvasóink nagy érdeklődéssel fogadtak, és ami jelentősebb: számos helyen fel is használták a templomi bibliaórák segédkönyvéül. Megjelenésekor is rámutattunk a könyv nagy érdemére, hogy ti. a szöveg mélyebb értelmének feltárásához, a „lelki” olvasáshoz nyújt gyakorlati módszereket. Eleve világos volt, hogy e módszertani könyvet főleg papok fogják használni.

Ebből a meggondolásból fakadt az Österreichisches Katholisches Bibelwerk bibliai munkafüzet-sorozatának terve. Az ilyen munkafüzetek célja, hogy ki-ki gyakorlatban elsajátíthassa a bibliai beszélgetések módszerét. Úgy tűnik, hogy akik ily módon közösen megpróbálkoztak egy-egy szentírási szakasz mélyebb értelmének boncolgatásával, főként pedig az élettől való kapcsolat megteremtésével, a gyakorlati alkalmazással, egy-két ilyen sorozat során tapasztalatokat gyűjthetnek és készséget nyerhetnek arra, hogy segédfüzetek „mankói” nélkül is gyümölcsöző bibliai beszélgetéseket folytathassanak.

Az újszövetségi sorozat első számait szerzőnk írta a liturgikus A,B,C évben alkalmazott három szinoptikus evangéliumhoz: Máté, Márk és Lukács evangéliumához (a legelső füzet épp e mű volt).

Természetesen szó sincs arról, hogy egy-egy bibliaóra minden résztvevője kezénél legyen egy ilyen munkafüzet. Elegendő, ha a megbeszélés vezetőjének, és egy, legfőljebb két résztvevőnek kezén fordul meg. A többiek csak a kitűzött szakaszt olvassák el előzőleg, és készüljenek fel önállóan a bibliaórára. Ha a vezető biztosítja a módszeres keretet, és egy-két — lehetőleg mindig más — résztvevő tájékozottabb társainál, a többit bízzuk a Lélek ihletésére.

Végül élünk az alkalommal, hogy hálás köszönetünket fejezzük ki az Österr. Kath. Bibelwerk igazgatójának, *dr. Norbert Höslinger* ágostonrendi kánonoknak a kiadási jogok, valamint a sorozat címlaptervének nagylelkű átengedéséért.

Adja Isten, hogy e munkafüzetünk, majd az ezt követők segítségével minél többen jussanak közelebb a Szentírás mélyebb megértéséhez és annak életté válásához.

A KIADÓ

KIADVÁNYAINK KAPHATÓK AUSZTRIÁBAN:

Herder u. Co, A-1010 Wien I., Wollzeile 33.

Magyar Könyvüzlet (Libro-Disco) A-1010 Wien I., Domgasse 8.

KÜLFÖLDÖN BÁRMELY KÖNYVKERESKEDÉSBEN

beszerezhetők főbizományosunk címének megadásával:

Auslieferung HEROLD, A-1081 Wien, Postfach 321.

RENDELÉSI CÍM PLÉBÁNIÁK, LELKÉSZEK RÉSZÉRE:

Verlag OMC, A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14.

Mi e munkafüzet célja?

Elsősorban *indításokat* akar nyújtani a Lukács-evangélium olvasása során folytatandó szentírási beszélgetésekhez. Lukács evangéliuma tudvalevőleg Jézus jóságának és emberszeretetének evangéliuma.

Kísérőnk is kíván lenni a liturgikus C év folyamán, amelyben az egyház Lukács evangéliumából olvastatja a vasárnapi szakaszokat.

Alkalmasan felhasználható az egyházközségekben, bibliaórán, családi körben, valamint bármely közösségben, amely a szentírással foglalkozik.

Válogatásunk a Lukács-evangéliumból egy-egy bibliaóra számára a következő részekre tagozódik: A *bevezetés* kapcsolatot létesít mindennapi tapasztalatainkkal. A *magyarázatok* a nehezebb kifejezések, elnevezések megértetését szolgálják. A *beszélgetések* elindítását néhány kérdés felvetése segíti elő. Ezt követi bizonyos gyakorlati *módszerek* ajánlása. A *párhuzamos helyek* feltüntetése alkalmat nyújt az egy-egy témához kapcsolódó szentírás-olvasáshoz.